

Kasavuoren koulukeskuksen A-siiven tarveselvitys – tavoitteena luoda tarkoituksenmukaisia tiloja kouluille

30.10.2023 päivitetty versio (edellinen versio hyväksytty KH 2.11.2020 § 196)

1. Tarve ja sen määrittely

Kaupunginhallitus käsitteli Kasavuoren koulukeskuksen A-siiven teknistä tarveselvitystä 30.9.2019. Kartoittaessaan koulu- ja päiväkotiverkoston kehittämistarpeita kaupunginhallitus kehotti sivistystointia ja yhdyskuntatointia ottamaan peruskorjaustarpeen lisäksi huomioon myös mahdollisuuden uudisrakentaa ja laajentaa A-siiven tiloja.

Uudisrakennettu A-siipi mahdollistaa koulukeskuksen tilajaon suunnittelemisen siten, että yläkoulu ja lukio toimivat erillisissä osissa niin, että lukio käyttää pääasiassa A-siiven tiloja ja yläkoulu saa käyttöönsä lukiolta vapautuvia tiloja muista siivistä (C- ja D-siivet) sekä muun muassa uudistetut kotitalousluokat yhteisten tilojen lisäksi. Uuden A-siiven avulla saadaan ratkaistua sekä yläkoulun että lukion toiminnan kannalta tärkeitä tilatarpeita. Hankkeen jatkon ja toteutuslaajuuden kannalta on tässä kohtaa myös olennaista päättää, kasvatetaanko Kauniaisten lukion kokoa.

Kaupunginhallituksen (27.1.2020 § 21) asettaman koulu- ja päiväkotiverkkotoimikunnan loppuraportin yhtenä toimenpiteenä oli siirtää kansalaisopiston toiminnot suomenkielisen Kasavuoren koulukeskukseen yhdessä yläkoulun ja lukion kanssa. Asiasta ei kuitenkaan varsinaisesti päätetty tuolloin. Kaupunginhallituksessa aiemmin (2.11.2020 § 196) hyväksytyn tarveselvityksen vaihtoehdot sisälsivät kansalaisopiston toimintojen siirtämisen Kasavuoren koulukeskukseen, ja hankesuunnittelu käynnistettiin tältä pohjalta. Hankesuunnittelun aikana tarkasteltiin tarkemmin kansalaisopiston tilantarpeita ja mahdollisuuksia yhteiskäyttöön koulujen kanssa. Käyttäjien selvityksen perusteella yhteiskäytöstä ei juuri saataisi hyötyä, ja koulut ja kansalaisopisto tarvitsisivat käytännössä omat tilat, mikä lisäisi tilantarvetta ja kustannuksia merkittävästi.

Edellä mainituista lähtökohdista Kasavuoren koulukeskuksen A-siiven tarveselvitystä on päivitetty syksyn 2023 aikana, ja se tuodaan kaupunginhallitukseen hyväksyttäväksi 30.10.2023. Hankesuunnittelua jatketaan päivitetyn tarveselvityksen pohjalta.

2. Toiminta

2.1 Nykytilanne (20.9.2023)

Tilojen käyttäjät

Kasavuoren koulukeskusta käyttävät Kasavuoren koulu (7–9-luokkalaiset) ja Kauniaisten lukio. Kasavuoren koulussa on tällä hetkellä 352 oppilasta, jotka on jaettu viiteen rinnakkaisluokkaan ja ruotsinkieliseen kielikylpyluokkaan. Kauniaisten lukiossa on 420 opiskelijaa jaettuna viiteen rinnakkaiseen ryhmään. Lukion osuus koulukeskuksesta on mitoitettu 400 opiskelijalle (arkkitehtiselvitys 2015). Koulut käyttävät rakennuksen tiloja joustavasti. Koulukeskuksessa henkilökunta koostuu noin 80 henkilöstä. Opiskeluhuoltohenkilöstö on yhteinen kouluille. Rakennuksessa liikkuu päivittäin kaiken kaikkiaan noin 850 ihmistä.

Kuvaus A-siiven tiloista ja siiven kunnosta

A-siiven pinta-ala on noin 1700 m², ja se on jaettu 15 luokahuoneeseen ja 5 työskentelytilaan. A-siiven kunto on todettu huonoksi, ja siipi tarvitsee kunnostusta (KH 30.09.2019 § 162). Koulukeskusta on rakennettu vaiheittain vuosina 1966–2015. 2000-luvulla koulukeskukseen on tehty yksi isompi talotekniikkasaneeraus sekä pienempiä huolto- ja korjaustöitä. Koulun A-siipi Kasavuorentien varressa on rakennettu vuonna 1966 ja sitä on laajennettu vuonna 2001 (lisäluokkia, Markuksen aukio). A-siiven talotekniikkaa on osittain korjattu 2000-luvun alussa, mutta pääosin sen rakennustekniikka sekä sähkötekniikka ovat elinkaarensa päässä.

Julkisivun kuntotutkimuksessa todetaan, että A-siiven ulkoseinä ja alapohja luokitellaan riskirakenteiksi. Kuntotutkimuksessa havaittiin, että A-siiven ulkoseinärakenne ei sisällä tuuletusraukoa, mikä voi johtaa kosteuden siirtymiseen tiilestä puurakenteisiin. Alapohjarakenteessa on myös havaittu edellytyksiä alapohjakosteuden nousulle rakenteisiin. Rakenne ei sisällä kapillaarikatkoa, mikä estäisi alapohjakosteuden nousun.

Julkisivun kuntotutkimuksessa suoritettiin tiiveystarkastelut, joissa todettiin, että A-siiven ulkoseinärakenteet eivät ole tiiviitä. Rakenteiden epätiivetyyskohdista voi päästä sisäilmaan epäpuhtauksia, jotka heikentävät sisäilman laatua.

Keväällä 2019 on kartoitettu A-siiven korjaustarpeet sekä laadittu sisäilmakysely. Sisäilmakyselyn perusteella yhteensä kahdeksaan A-siiven opetustilaan on hankittu ilmanpuhdistimet. Ilmanpuhdistimien tarkoitus on jatkaa tilojen käyttömahdollisuutta ennen korjaustoimenpiteitä. A-siiven laaja-alaiset korjaustarpeet sekä sisäilmakyselyn tulokset huomioon ottaen on esitetty A-siiven peruskorjausta tai vaihtoehtoisesti A-siiven tilojen purkamista ja korvaamista uudisrakentamisella.

Vuosina 2020–2022 on järjestelmällisesti korjattu julkisivun kuntotutkimuksessa havaittuja akutteja puutteita. Tämän jälkeen on tehty erilaisia sisäilmatutkimuksia. Tutkimuksissa havaitut puutteet on korjattu toimenpide-esityksen mukaisesti. Koko koulua koskeva suunnitelma täydentävistä rakenteiden kuntotutkimuksista on laadittu ulkopuolisen asiantuntijan toimesta kesän 2023 aikana. Lisätutkimusten kilpailutus ja toteutus on 10/2023–2/2024.

Syksyllä 2023 yhdyskuntatoimi on selvittänyt tehokkaan ja kattavamman sisäilmanpuhdistusjärjestelmän hankintaa Kasavuoren koulukeskuksen A-siipeen. Ilmanpuhdistimet mahdollistavat A-siiven käytön jatkamisen turvallisesti ja terveellisesti pitkäaikaisten väistötilojen valmistamiseen asti.

Yläkoulun ja lukion nykyinen tilanjako A-siivessä

Nykyisin A-siivessä on Kasavuoren koulun käytössä 4 perusvarusteltua luokkatilaa, 2 kotitalouden luokkaa, 1 oppilaanohjaajan työtila sekä 1 opettajien työtila yhdessä lukion kanssa. Lukion käytössä A-siivessä on lukion kielten, äidinkielen, psykologian ja kuvataiteen luokat - yhteensä 9 luokkatilaa. Purettavaan osaan kuuluvat myös erityisopettajan pienryhmätila, kaksi opinto-ohjaajien työhuonetta ja opettajien työhuone.

Lukio jakaa Kasavuoren koulukeskuksessa yläkoulun kanssa osittain samoja luokka- ja oleskelutiloja sekä käyttää samaa oppituntien 75 minuutin mitoitusta. Ruokailuvuoron pituus on 35 minuuttia jokaisella kolmella vuositasolla osittain porrastetusti.

2.2 Tavoitetilanne

Uudisrakentamalla ja laajentamalla A-siipeä tavoitellaan sekä yläkoulun että lukion käyttäjille tarkoituksenmukaisia, pedagogisesti toimivia, terveellisiä ja turvallisia tiloja. Tilojen tulee mahdollistaa joustavat opetusratkaisut ja olla monikäyttöisiä myös ilta- ja viikonloppukäyttöä ajatellen.

Rakentamislaajuudesta päätettäessä on tehtävä ratkaisu siitä, tavoitellaanko lukion volyymin kasvattamista. Koulu- ja päiväkotiverkkotoimikunta (KH 8.6.2020 §115) ei ottanut kantaa lukioiden kokoon, mutta on selvää, että tällä hetkellä alueella tarvitaan enemmän lukiokoulutuksen aloituspaikkoja. Kauniaisten lukioiden nykytilaa ja tulevaisuuden kehittämisideoita on selvitetty Lukio-ohjelmassa (KH 11.01.2021 § 4). Siinä on esitetty Kauniaisten lukion koon kasvattamista 500 opiskelijaan nykyisestä noin 420:stä. Taloudelliselta kannalta 500 opiskelijan lukio toimii kustannustehokkaasti ja opiskelijoiden valinnan mahdollisuudet omille painotuksille paranevat, kun myös harvinaisempiin ainevalintoihin tulee riittävästi opiskelijoita. Suuremmissa opiskelijämäärässä myös harvinaisemmat lyhyiden vieraiden kielten, eräiden reaaliaineiden sekä taide- ja taitoaineiden ryhmät täyttyvät, mutta ryhmiä ei tarvitse perustaa lisää.

Yliopistojen sisäänpääsyuudistus ja ylioppilaskirjoitusten pisteytys ovat nostaneet lukio-opintojen merkitystä. Yksi vaikutus näyttää olevan, että yli kolme vuotta lukiossa olevien opiskelijoiden määrä kasvaa hiljaksen. Tämä näkyy jo nyt opiskelijämäärässä. Esimerkiksi lukuvuonna 2023–2024 Kauniaisten lukiossa on neljännen vuoden lukio-opiskelijoita 16 (tieto 20.09.2023).

Espoon seudun väestöennusteiden ja alueen lukiopaikkojen määrän perusteella opiskelijämäärän kasvattaminen on perusteltua. Espoon lukioiden alin keskiarvo, jolla pääsi lukioon sisään vuonna 2023, oli 7,45 ja Kauniaisten oli vielä korkeampi: Gymnasiet Grankulla samskolanin 8,67 ja Kauniaisten lukion 8,5 (bisneslinjan 8,72). Tämä johtaa siihen, että osa alueen lukiokelpoista opiskelijoista joutuu hakemaan lukiopaikkoja Espoon ja Kauniaisten ulkopuolelta. Espoo on nostanut jonkin verran aloituspaikkojen määriä, mutta ongelma ei ole ratkennut.

3. Tilantarve uudisrakennettuun A-siipeen

Uusi A-siipi antaa mahdollisuuden miettiä koulukeskuksen tilanjakoa siten, että yläkoulu ja lukio olisivat erillisissä osissa. Tämä olisi tarpeellista siksi, että molemmilla kouluilla on erilaiset tarpeet esimerkiksi koeviikkojen ja erilaisten teemojen toteutukseen. Jos tilat ovat erilliset, on helpompi suunnitella ja toteuttaa molempien koulujen toimintaa omissa tiloissa ja olla häiritsemättä toisen koulun toimintaa.

Ratkaisuksi esitetään, että muokataan nykyisin lukion käytössä olevat tilat C -ja D-siivessä yläkoulun käyttöön ja sijoitetaan perusopetuksen osalta uuteen A-siipeen ainoastaan kotitalouden 2 luokkaa ruokasalin viereen. Ne voisivat tarvittaessa olla koulupäivän jälkeen muiden toimijoiden käytössä, ja niihin olisi helppo toteuttaa myös oma sisään kulku niin, ettei iltakäytön tarvitse kulkea peruskoulun tiloissa. Liikuntasalit, ruokala ja opiskeluhuollon tilat olisivat jatkosakin yhteiset. Tämä ratkaisu parantaisi koulun turvallisuutta, vähentäisi käytävien ruuhkaisuutta ja parantaisi lukio-opiskelijoiden viihtyvyyttä ja kilpailukykyä suhteessa lähialueen lukioihin, jotka ovat erillään peruskouluista. Ratkaisu auttaisi kehittämään sekä perusopetuksen että lukion omaa toimintakulttuuria. Tätä ehdotusta puoltaa myös luokkatilojen koko. Esimerkiksi lukion kemian luokka C-käytävällä on riittävän kokoinen peruskoululle, mutta ahdas lukiolle.

Lisäksi uuden A-siiven suunnittelussa on huomioitava mahdollisuus lukion laajentamiseen.

Edellä mainituista lähtökohdista ja tilatarpeista on luotu alustava tilaohjelma, joka on kuvattu alla olevassa taulukossa. Tilaohjelmassa on myös huomioitu Kasavuoren koulukeskuksen A-siiven pedagogisessa suunnitelmassa (SOVV 28.10.2021 § 81) esiin tuonut tilatoiveet muun muassa mediapajasta/monitoimitilasta ja opiskeluhuollon tiloista. Tilaohjelma toimii hankesuunnittelun tukena.

Kasavuoren koulukeskuksen A-siiven uudisrakennus, alustava tilaohjelma			
Tilamäärä	Tilan kuvaus	Suuntaa antavat neliömäärät per tila	Huomioitavaa
10	<i>isoa luokkaa, joihin mahtuu vähintään 30 opiskelijaa</i>	<i>ainakin 72 m²</i>	<i>Luokkien yhdistely aukeavilla väliseinillä on etu, jos pystyy yhdistämään kaksi luokkaa esim. ylioppilaskokeessa tai uusintakuulustelussa.</i>
2	<i>pienempää luokkaa (20 opiskelijaa)</i>	<i>54–60 m²</i>	<i>Voivat olla myös isoja luokkia ajatellen sitä, jos opiskelijamäärän kasvu johtaa myös esim. kielivalintojen lisääntymiseen.</i>
2	<i>fysiikan ja kemian luokat (30 opiskelijaa), kemian laboratoriotilat luokan yhteyteen</i>	<i>85–86 m²</i>	
1	<i>kemian ja fysiikan varasto asianmukaisine kemikaalisäilytystiloinen</i>	<i>50 m²</i>	

1	<i>kuvataideluokka, jossa on tilaa 30 opiskelijalle ja riittävä tila myös tarvikkeille</i>	130 m ² 20 m ²	
3	<i>opinto-ohjaajien työhuonetta</i>	13 m ²	
1	<i>erityisopettajan työhuone, jossa 1 pienryhmätila</i>	30 m ²	<i>Neliömäärä on vain alustava arvio, vaatii tarkentamista.</i>
	<i>opiskelijoiden oleskelutila</i>		
1	<i>arkistihuone / varasto</i>		
1	<i>koulun kirjasto</i>	135 m ²	
1	<i>mediapaja/monitoimitila</i>		<i>Pedagogisessa suunnitelmassa on tuotu esiin toive mediapajasta, joka mahdollistaa tulevaisuuden opetusteknologian käytön.</i>
1	<i>laitoshuoltajien sosiaalitila</i>		
3,5	<i>kuraattorin, psykologin ja terveydenhoitajan tilat</i>	13 m ²	<i>Pedagogisessa suunnitelmassa on tuotu esiin toive tiloista opiskeluhuololle.</i>
	<i>lepohuone</i>	10m ²	<i>Mahdollisesti tarvitaan lisäksi jonkinlainen odotustila.</i>
2	<i>kotitalousluokat</i>	86 m ²	<i>Yläkoulua varten.</i>
1	<i>ruokala</i>		
	<i>wc-tiloja</i>		
<p>Nämä alla olevat luokat tarvitaan lukiolle A-siipeen korvaamaan nykyisin lukion käytössä olevat tilat C- ja D-siivessä, jos ne siirtyvät yläkoulun käyttöön. Tällöin yläkoulu ei tarvitse tiloja A-siivestä, lukuun ottamatta kotitalousluokkia ja yhteiskäyttöisiä tiloja.</p>			
4	<i>isoa luokkaa</i>	<i>ainakin 72 m²</i>	<i>D-siivestä</i>
1	<i>musiikin luokka</i>	<i>ainakin 72 m²</i>	<i>D-siivestä</i>
1	<i>biologian luokka (iso luokka)</i>	<i>ainakin 72 m²</i>	<i>C-siivestä</i>

Lukiolta vapautuvat tilat C- ja D-siivissä tulisi täyttää yläkoulun seuraavat tilatarpeet:

- 4 perusvarusteltua luokkatilaa
- 1 fysiikan ja kemian oppimistila
- 2 oppilaanohjaajien työtilaa
- 2 laaja-alaisen erityisopetuksen pienryhmätilaa
- 2 suomi toisena kielenä opetuksen pienryhmätilaa, perusvarustellun luokan yhteydessä joustavan yhteistyön mahdollistamiseksi suomi äidinkielenä -opetuksen kanssa.
- 1 erityisopetuksen pienryhmäluokan yhteydessä oleva rauhallisen työskentelyn mahdollistava jakotila

- 1 työtila, joka mahdollistaa esimerkiksi huoltajatapaamisten ja kasvatuskeskustelujen pitämisen

Tilatarpeen taustoitus

Mitä tulee lukion volyymin kasvattamiseen, lukion vuosittaista sisäänottoa on nostettu muutama vuoden takaisesta 120 opiskelijasta 134 opiskelijaan lukuvuodesta 2017–2018 alkaen. Sisäänoton kasvattaminen 160–165 opiskelijaan johtaa opiskelijamäärän kasvamiseen 500 opiskelijaan kolmessa vuodessa. Tämä tarkoittaa vähintään kolmea, mieluiten viittä uutta luokkahuonetta. Uuden osan myötä kasvaa myös lukion vetovoima niille kauniaislaisille nuorille, jotka miettivät hakeutumista muihin lukioihin. Tällä hetkellä iso osa kauniaislaisia hakeutuu muualle pääkaupunkiseudun lukioihin.

Nykyisten koulujen käytössä olevien luokkatilojen koko asettaa ryhmäkoon maksimit 30–33 oppilaaseen/opiskelijaan. Kouluissa osa luokista olisi syytä olla nykyistä suurempia, jotta luokkiin sopisi suurempi opiskelijamäärä silloin, kun se on pedagogisesti mielekästä. Suuremmassa tilassa on myös helpompi toteuttaa monipuolisia työskentelytapoja erilaisissa opetustilanteissa. Uuden A-siiven avulla voidaan ratkaista joitakin lukion toiminnan kannalta tärkeitä tilatarpeita. Uudet luokat kannattaa rakentaa siten, että niihin mahtuu 35–36 opiskelijaa. Kemian ja fysiikan opetustilat ovat liian pieniä nykyisillä resursseilla, joten näiden luokkien sijoitus uuteen siipeen on tarpeellista.

Koulukeskuksen oleskelutilat ja käytävät ovat varsin ahtaat, erityisesti silloin, kun molemmilla kouluilla on yhtä aikaa välitunti. Opiskelijoilta puuttuu välituntien viettoon ja omaan opiskeluun soveltuvia tiloja. Uuden lisätilan myötä on mahdollista rakentaa monikäyttöinen oleskelualue, joka soveltuu myös itsenäiseen ja pienryhmien opiskeluun. Uusien koulurakennusten suunnittelussa pyritään siihen, että kaikki tilat ovat opetuksen ja oppimisen tiloja. Tämä tarkoittaa, että vältetään perinteisiä käytäväkouluja.

Koulukirjastotoiminta ja siellä sijaitsevat rauhalliset tilat oleilulle ja opiskelulle ovat tärkeitä. Laitoshuoltajien sosiaalitulojen tulisi olla nykyistä paremmat. Kasavuoren koulukeskuksen A-siiven pedagogisessa toimintasuunnitelmassa (SOVV 28.10.2021 § 81) koulut toivat esiin toiveen muun muassa opiskeluhuollon tilojen siirtämisestä A-siipeen sekä kirjaston läheisyyteen suunniteltavasta mediapajasta/monitoimitilasta. Lisäksi kotitalousluokat on uusittava. Niiden saneerauksesta on aikaa, eivätkä ne vastaa enää laadukkaita kotitalouden opetuksen tarpeita.

Uuden lisäosan suunnittelussa on mahdollista ottaa huomioon kestävä kehityksen näkökulma. Rakennukseen kannattaa suunnitella aurinkopaneelit ja mahdollisesti maalämmön käyttö. Materiaalivalinnat on mahdollista tehdä myös tästä näkökulmasta. Ensikertaiskalustaminen vaatii paljon rahaa, jos se tehdään perinteisellä tavalla. Tähän kannattaa tarkastella vaihtoehtona leasing-tyyppisiä kalusteratkaisuja, joita on nykyisin tarjolla. Tämä poistaa kalusteinvestointien tarvetta jatkossa ja pitää kalusteet jatkuvasti kunnossa.

4. Toteutuksen aikataulu

Kun tarveselvitys on hyväksytty ja hanke sisällytetty kaupunginvaltuuston hyväksymään investointiohjelmaan, laaditaan tarveselvityksessä esitettyjen laajuus-, laatu- ja ajoitustietojen pohjalta hankesuunnitelma. Hankesuunnittelun tarkoituksena on tarkentaa tarveselvityksen aikana laadittua toteutusajatusta. Toiminta suunnitellaan tarkemmin ja laaditaan varsinainen tilaohjelma. Myös kustannukset ja aikataulu tarkentuvat.

Aiemmin hyväksytyn (KH 2.11.2020 § 196) tarveselvityksen pohjalta käynnistettiin hankesuunnittelu keväällä 2021. Hankesuunnitelmaa (4.3.2022) esiteltiin yhdyskuntavaliokunnassa 10.05.2022 (§ 45), josta se lähetettiin lausuntokierrokselle käyttäjävaliokuntiin. Valiokuntien lausuntojen pohjalta tarveselvitystä on päivitetty merkittävästi, joten hankesuunnittelu tulee kilpailuttaa uudelleen päivitettyyn tarveselvitykseen pohjautuen. Hankesuunnittelun aikataulu on riippuvainen kilpailutusprosessista sekä muutostarpeiden laajuudesta. Aikatauluun vaikuttaa oleellisesti myös tilakeskuksen henkilöresurssit.

Kasavuoren koulukeskuksen A-siiven käyttäjät ovat laatineet hankesuunnittelun tueksi pedagogisen suunnitelman (SOVV 28.10.2021 § 81), jossa keskitytään toiminnallisiin ja pedagogisiin tilaratkaisuihin.

Käyttäjän näkökulmasta on toivottavaa, että kaikki uudelleenrakentamis- ja laajennustyöt voidaan tehdä niin, että koulun toiminta häiriintyy mahdollisimman vähän.

5. Alustava kustannus selvitys

Koulujen käyttöön suunnitellun A-siiven toteuttaminen yksikerroksisena, laajemmalla purkualueella (sisältäen ruokalan, kotitalousluokat, kirjaston) kustantaa arviolta noin 15,5 miljoonaa euroa. Kustannusarvio perustuu samoille neliöhinnoille kuin hankesuunnitelman (4.3.2022) alkuperäisessä laskelmassa. Laskelmassa ei ole huomioitu viime aikojen indeksikorotuksia. Kustannukset tarkentuvat hankesuunnittelun edetessä.

Lukion koon kasvattamisen kustannusvaikutukset

Lukiokoulutuksen rahoittamiseksi kunnat saavat valtionosuutta, joka määräytyy opiskelijamäärän ja opiskelijaa kohti määrätyn yksikköhinnan tulon perusteella. Valtionosuudella katetaan vain osittain lukiokoulutuksen rahoitus ja kunnalle jää tietty osuus maksettavaksi.

Jos Kauniaisten lukion opiskelijamäärää kasvatetaan 500 opiskelijaan eli noin 80 opiskelijalla, alustavien laskelmien mukaan kaupungin rahoitusosuus kasvaisi noin 103 000 eurolla per vuosi. Laskelma perustuu siihen, että vuoden 2022 tilinpäätöksessä kaupungin opiskelijakohtainen toimintakate oli 8 046 euroa, josta valtionosuusrahoituksella katetaan 6 768 euroa/opiskelija, jolloin kaupungin rahoitusosuudeksi jää 1 278 euroa/opiskelija, ja tämä kerrottuna 80:llä tekee tarkalleen 102 204 euroa.

Kauniaislaisten lukion opiskelijoista noin 84 % tulee muista kunnista (tilanne 20.9.2023). Ulko- paikkakuntalaiset Kauniaisten lukioon tulevat opiskelijat kustantavat nykyisin Kauniaisten kaupungille yhteensä noin 455 000 euroa (vuoden 2022 kaupungin rahoitusosuus kerrottuna ulko- paikkakuntalaisten opiskelijamäärällä).

Lukion koon kasvattaminen 500 opiskelijaan tarkoittaisi pakollisten, syventävien ja soveltavien kurssiryhmien lisäämistä yhteensä noin 93:lla, mikä tarkoittaa lisäkustannuksia yhteensä noin 280 000 euroa per vuosi, kun yhden kurssiryhmän kustannukseksi on arvioitu 3 000 euroa (arvio syksyltä 2022). Toisaalta suurempi lukiokokoo antaisi kaupungille enemmän valtionosuuksia, mikä myös vähentäisi kunnan rahoitusosuutta euroina. Vuoden 2022 valtionosuudella lasketuna opiskelijamäärän kasvattaminen (80 opiskelijan lisäys) toisi tuloja lisää noin 541 440 euroa vuodessa.

Opetushallituksen suositusten (1995) mukaan tarvitaan laskennallisesti 6,1 m² tilaa per opiskelija, jos koulussa on 500 opiskelijaa (tieto Lukio-ohjelmasta KH 11.01.2021 § 4). Yhteensä kiinteistössä tulisi silloin olla 3050 m² (hyötyneliöitä) lukion käytössä. Jos opiskelijamäärä pysyy nykyisenä (420), kiinteistössä hyötyneliöitä tulisi olla 2 562 m². Eli lukion opiskelijamäärän kasvattaminen 80 opiskelijalla lisää tilantarvetta 488 hyötyneliöllä, mikä tarkoittaa 2 440 000 euroa lisäkustannuksia (jos neliöhinta on 5000 e).

Seuraavassa taulukossa on vielä tiivistetysti kuvattu nykyisen ja kasvatetun opiskelijamäärän alustavat arviot kustannusvaikutuksista:

	Nykyinen opiskelijamäärä (420)	Kasvatettu opiskelijamäärä (500)	Kustannusero (nykyinen versus kasvatettu opiskelijamäärä)
Lukiolaisten kokonaiskustannus vuodessa (perustuen vuoden 2022 tilinpäätöksen opiskelijakohtaiseen toimintakatteen (8 046 e) ja opiskelijamäärän tuloon)	3 379 320 e	4 023 000 e	+ 643 680 e
Valtionosuusrahoitus vuodessa (perustuen vuoden 2022 yksikköhinnan (6 768 e) ja opiskelijamäärän tuloon)	2 842 560	3 384 000 e	+ 541 440 e
Kaupungin rahoitusosuus vuodessa (kokonaiskustannuksesta on vähennetty valtionosuus)	536 760 e	639 000 e	+ 102 240 e
		Kurssiryhmien lisäämisen kustannukset n. 280 000 e / vuosi.	+ 280 000 e
Neliökustannukset (perustuen mitoitukseen 6,1 m ² /opiskelija, neliöhinta 5000 e/m ²)	Opiskelijamäärälle tarvittavat hyötyneliöt (2 562 m ²) kustantavat 12 810 000 e.	Opiskelijamäärälle tarvittavat hyötyneliöt (3050 m ²) kustantavat 15 250 000 e.	+ 2 440 000 e (lisäneliöiden 488 m ² kustannus)

Näin ollen lukion koon kasvattaminen nykyisestä 420 opiskelijasta 500 opiskelijaan tuo vuosittaisia lisäkustannuksia kaupungille alustavalta arviolta noin 390 000 euroa (kaupungin rahoitusosuus + lisäkurssiryhmät). Rakentamiseen tulee lisäkustannuksia arviolta noin 2,44 miljoonaa euroa.

6. Väistötilat uudisrakentamisen ajaksi

Suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta kävi kokouksessaan 19.4.2023 (§ 26) keskustelua Kasavuoren koulukeskuksen sisäilmatilanteesta ja päätti esittää, että A-siiven pidempiaikaiset väistötilat samalla tontilla tai sen välittömässä läheisyydessä järjestetään mahdollisimman pian. Lisäksi esitettiin, että sivistystoimen tulee järjestää väistötiloja jo syksystä 2023, mikäli koulut tarvitsevat.

Sivistystoimi ja yhdyskuntatoimi ovat yhteistyössä selvittäneet mahdollisia väistötilaratkaisuja sekä lyhyt- että pitkäaikaiseen tarpeeseen. Selvityksen pohjalta suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta kävi kokouksessaan 7.6.2023 (§ 37) keskustelua väistötilasuunnitelmista. Asiaa käsiteltiin tämän jälkeen kaupunginhallituksessa 12.06.2023 (§ 120) sekä kaupunginvaltuustossa 19.06.2023 (§ 42). Yhdyskuntavaliokunta antoi lisäselvityksiä pidempiaikaisista väistötilaratkaisusta kokouksessaan 15.08.2023 (§ 70), jolloin pyydettiin suomenkielisen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunnan lausuntoa (SOVV 24.8.2023 § 57). Lyhytaikaisia väistötiloja koskevaa ratkaisuesitystä käsiteltiin yhdyskuntavaliokunnassa 5.9.2023 (§ 77).

Kasavuoren koulukeskuksen A-siiven käyttäjien väistötilatarpeita on selvitetty syksyllä 2023. Kasavuoren koulun osalta tilatarpeet ovat seuraavat:

- 3 luokkatilaa yleisopetukseen
- 2 kotitalousluokkaa
- 1 pienryhmätila (S2- ja erityisopetus)
- 3 pienempää työhuonetta (opinto-ohjaajat, erityisopetus)

Kauniaisten lukion väistötilatarve on seuraava:

- 9 yleisopetuksen luokkatilaa, joista 7 on oltava riittävän suuria lukion ryhmille, jotta niihin mahtuu 30 opiskelijaa, mielellään vähän enemmänkin.
- 3 pienempää työhuonetta (opinto-ohjaajat, erityisopettajat)
- 1 kuvataideluokka

Väistötilasuunnitelmassa on luokkatiloja kokonaisuudessaan kolme vähemmän kuin nyt koko A-siivessä ja yksi työhuone enemmän. Lisäksi tulee huomioida saneerausalueen lähellä olevien kirjaston ja ruokalan toiminnan järjestäminen.

Väistötilojen tulee olla pysyviä ja kestäviä koko väistötarpeen ajan. Suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta on 24.08.2023 (§57) esittänyt, että vuokrattava moduulikoulu vastaa ainoana vaihtoehtona koulujen väistötilatarpeisiin. Edellä kuvattuihin tilatarpeisiin vastaavan vuokrattavan moduulikoulun laajuus olisi arvion mukaan yhteensä noin 1800–1900 m². Tämän suuruisen moduulikoulun kokonaiskustannusarvio on noin 3,8–4,5 miljoonaa euroa 10 vuoden vuokra-ajalla, kun vuokrahinta on 15–17 €/m²/kk. Kokonaiskustannusarvio sisältää maatyöt (250 €/m²), liittymät (75 000 €) ja rakennuttamisen kustannukset (50 000 €). Kustannusarviot tarkentuvat suunnittelun ja kilpailutuksen jälkeen.

Moduulikoulun sijoittamispaikaksi on esitetty Kasavuoren koulukeskuksen tonttia, sillä opetuksen toiminnallisen ja laadullisen näkökulman, sekä tilatarpeen laajuuden ja nuorten hyvinvoinnin ja turvallisuuden vuoksi A-siiven pidempiaikaiset väistötilat tulee järjestää nykyisen koulukeskuksen kanssa samalla tontilla tai sen välittömässä läheisyydessä. (SOVV 24.08.2023 § 57)

7. Johtopäätökset

Päivitetystä tarveselvityksessä on kuvattu tilatarpeet uudisrakennettuun A-siipeen. Lähtökohdiana on, että lukio saa uudet tilat A-siivestä ja yläkoulu saa käyttöönsä lukiolta vapautuvia tiloja C- ja D-siivistä. Tällöin yläkoulu tarvitsee käyttöönsä A-siivestä vain uudet kotitalousluokat ja yhteiset tilat. Selvitysten perusteella ei katsota tarkoituksenmukaiseksi suunnitella kansalaisopistolle lisätiloja koulukeskuksen yhteyteen, vaan kansalaisopisto jatkaa toimintaansa nykyisin käyttämässään tiloissa.

Kun suunnittelusta jätetään kokonaan pois kansalaisopistolle suunnitellut tilat, rakennusratkaisun kustannusarvio olisi noin 15,5 miljoonan euron luokkaa, jos A-siipi toteutetaan yksikerroksisena laajemmalla purkualueella (sisältäen ruokalan, kotitalousluokat, kirjaston) vain koulujen käyttöön.

Lukion koon kasvattamista 500 opiskelijaan nykyisestä noin 420:stä on hahmoteltu Lukio-ohjelmassa (KH 11.01.2021 § 4), jossa on tarkasteltu Kauniaisten lukioiden tulevaisuuden kehittämisideoita. 500 opiskelijan lukio toimii kustannustehokkaasti ja opiskelijoiden valinnan mahdollisuudet omille painotuksille paranevat, kun myös harvinaisempiin ainevalintoihin tulee riittävästi opiskelijoita. Suuremmassa opiskelijamäärässä myös harvinaisemmat lyhyiden vieraiden kielten, eräiden reaaliaineiden sekä taide- ja taitoaineiden ryhmät täyttyvät, mutta ryhmiä ei tarvitse perustaa lisää. Päätettäessä A-siiven uudisrakentamisen laajuudesta on myös tehtävä päätös, onko lukion koon kasvattaminen perusteltua taloudelliseen tilanteeseen nähden. Lukion koon kasvattamisesta syntyy lisäkustannuksia alustavalta arviolta noin 390 000 euroa vuodessa ja rakentamisen lisäneliöt kustantavat noin 2,44 miljoonaa euroa.

Kasavuoren koulukeskuksen uusien ja saneerattavien tilojen pedagoginen suunnitelma

Ensimmäinen versio "Kasavuoren koulukeskuksen A-siiven pedagoginen toimintasuunnitelma" hyväksytty **SOVV 28.10.2021 § 81**

Sisältö

1 Visiot ja arvot	3
2 Nykyisen toiminnan kuvaus	4
3 Toimintakulttuuri	5
3.1 Pedagogiikka	6
3.2 Tilatehokkuus	7
3.3 Kestävä kehitys	7
4 Tilaratkaisut	8
4.1 Oppimisen iloa tukeva oppimisympäristö	8
4.2 Opetusteknologia ja muut teknologiset ratkaisut	9
4.3 Tulevaisuuden toiminnan ja tilojen kuvaus	10
4.4 Tilojen hallinnointi ja työtilat.....	12
5 Tilojen käyttäjien osallistaminen	14

1 VISIOT JA ARVOT

Tämän pedagogisen suunnitelman lähtökohtana on rakennuksen toimijoiden toimintaa ohjaavat arvot, visiot ja tavoitteet, jotka nähdään tärkeinä tulevaisuuden toimintakulttuurin ja yhteistyön rakentumisen kannalta. Erilaiset oppimistilat mahdollistavat sekä lyhyt -että pitkäaikaiset projektit sekä yhteistyön eri koulujen välillä.

Keväällä 2023 valmistui suomenkielisen esi- ja perusopetuksen yhteinen pedagoginen suunnitelma, joka hyväksyttiin valiokunnassa (SOVV 01.03.2023 § 15), pedagogisen suunnitteluryhmän johtopäätöksiä lukuun ottamatta. Kyseinen suunnitelma laadittiin siten, että sitä voidaan käyttää lähtötietona niin esiopetuksen ja alakoulun suunnittelussa kuin myös yhtenäiskoulurakennuksen suunnittelussa. Näin ollen suunnitelmassa esitetyt visiot, arvot ja lähtökohdat ovat hyödynnettävissä myös yläkoulun, tässä tapauksessa Kasavuoren koulukeskuksen uusien ja saneerattavien tilojen suunnittelussa.

Perusopetuksen visio

Kauniaisten perusopetus valmentaa lapsia ja nuoria tulevaisuuden elämää varten. Kasvatamme muutokselle myönteisiä lapsia ja nuoria, joilla on halua ja kykyä oppia uutta ja ottaa uusia toimintatapoja käyttöön. Toimintaympäristön muutos on jatkuvaa.

Luomme turvalliset puitteet lasten ja nuorten kasville, jotta muutosmyönteisyys ja -kyvykkyys vahvistuvat. Kannustamme heitä kanssaihminen hyvän huomioimiseen sekä oman polun luomiseen kohti onnellisuutta ja omien unelmien mahdollistamista. Lapsen ja nuoren onnellisuus ja omien unelmien vaaliminen ovat tärkeitä arvoja. Vahvistamme jokaisen kouluyhteisön jäsenen vaikutusmahdollisuuksia ja osallisuutta oman ja yhteisön tulevaisuuden rakentamisessa.

Rohkaisemme sinnikkyytteen määrätietoisien tekemisen ja kokeilemisen kautta. Tämän päivän nopeutta ja lyhytjänteisyyttä korostavien toimintatapojen vastapainoksi tarvitaan sinnikkyyttä ja sitkeyttä sekä innovatiivisia kokeiluja.

Lukion visio

Kauniaisten lukion visio on *Grani - enemmän kuin lukio*. Visioon kuuluvat seuraavat osat:

- Kauniaisten lukiosta tulee Suomen mielenkiintoisin lukio.
- Kauniaisten lukiosta rakennetaan kestävä liiketoiminnan bisneslukio.
- Kauniaisten lukio on enemmän kuin lukio.
- Kauniaisten lukiossa sinä olet tärkeä.

2 NYKYISEN TOIMINNAN KUVAUS

Seuraavaksi suunnitelmassa kuvataan rakennuksen toimijoiden nykyistä toimintaa ja tilaongelmia, joihin toivotaan ratkaisua uusien ja saneerattavien tilojen myötä.

Perusopetus

Kasavuoren koulu on noin 360 oppilaan ja 45 aikuisen työyhteisö. Päivittäinen työaika opetuksessa on 75 minuuttia per opetustunti kello 8.15 ja 15.50 välillä. Päivän katkaisee tällä hetkellä 45 minuutin lounastauko klo 11–11.45, jonka aikana on tauko koko koululla.

Kauniaisissa oppilaiden tuntijaon tuntimäärä on kansallisesti verrattuna korkea ja opetusryhmien kokoa pyritään pitämään noin 20 oppilaassa. Yläkoulussa on myös erityisopetuksen pienryhmiä.

Vanhan A-siiven purun yhteydessä perusopetus menettää, remontin laajuudesta riippuen, ainakin neljä opetustilaa, jotka ovat yleisopetuksen, pääosin kieltenopetuksen käytössä. Näiden läheisyydessä on kaksi kotitalousluokkaa, joiden opetuskeittiöt tiloineen ovat elinkaarensa lopussa ja tiloissa on suuria pulmia muun muassa talotekniikan osalta. Lisäksi perusopetus menettää opinto-ohjauksen pienryhmätilat. Tilojen löytäminen käyttöön erityisesti aikavälillä klo 9.45–14.30 on haastavaa. Pullonkauloina nykyisessä tilanteessa ovat erityisesti fysiikkakemian luokkien vähyys ja se, että osa yleisopetuksen tiloista on jouduttu ottamaan pienryhmäopetuksen käyttöön. Samoin opinto-ohjauksen ja erityisopetuksen pienryhmätiloja on liian vähän, ja näille toiminnoille etsitään tunneittain vapaana olevaa tilaa.

Tällä hetkellä yli 50 % opetushenkilöstöstä on kiertäviä eli heille osoitetaan opetustila lukujärjestyksessä jokaiselle tunnille erikseen. Tämä onnistuu, kun tilassa on tarjolla oppilaslaitteet tai ne ovat tuotavissa tilaan, ja opetusteknologia on avoimessa käytössä. Tämä edellyttää myös henkilökohtaisia laitteita jatkossakin henkilökunnalle.

Koulukeskuksessa ongelmana on pula työtiloista. Nyt on yksi yläkoulun ja lukion yhteinen työtila, jossa yhteisiä työpisteitä on 12. Muut tilat on jouduttu ottamaan opetuskäyttöön. Opettajille voidaan nyt tarjota vain pieni kaappi työvälineiden säilytykseen. Tämän takia luokkatiloja varataan paljon väliaikaisiksi työtiloiksi opettajien vapaatuntien ajaksi.

Opinto-ohjauksen osalta oppivelvollisuuden laajeneminen lisää entisestään pienryhmä- ja toimistotilan tarvetta. Erityisopetuksessa kolme opettajaa kuudesta erityis- ja resurssiopettajasta on tällä hetkellä kiertävien tilojen varassa. Kasavuoren koulussa on tarve kahdelle oppilaanohjaajan työtilalle. Tällä hetkellä tiloja on ainoastaan yksi purettavalla A-käytävällä.

Lukio

Kauniaisten lukiossa on tällä hetkellä noin 420 opiskelijaa ja 30 opettajaa.

Lukion ryhmäkoko pakollisilla kursseilla on keskimäärin 28–29 opiskelijaa. Nykyisten luokkatilojen ongelma on, että ne ovat liian pieniä siihen, että ryhmäkoko voisi joustaa tarvittaessa ylöspäin. Optimaalinen koko luokkahuoneilla on, että sinne mahtuu 35 opiskelijaa

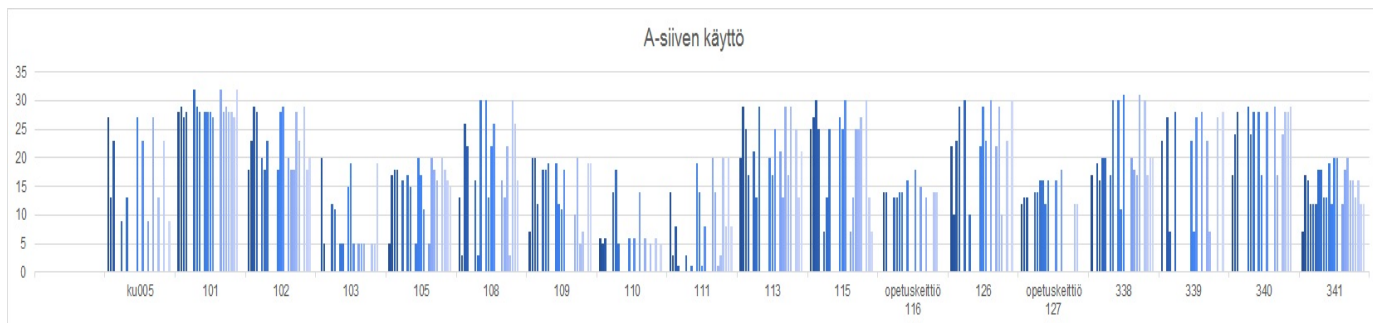
riittävän väljästi työskentelemään. Suurempi ryhmäkoko mahdollistaa myös opiskelijoiden suuremmat vaikutusmahdollisuudet oman lukujärjestyksensä suunnittelussa.

Liian pienen koon vuoksi erityisen ongelmalliset tilat ovat lukion kuvataiteen luokka sekä vanhassa osassa sijaitseva kemian luokka. Näiden tilojen yhteydessä on myös haasteita työturvallisuudessa, jos tiloissa joudutaan pitämään liian suuria opiskelijamääriä niiden kokonsa nähden.

Lukio jakaa Kasavuoren koulukeskuksessa yläkoulun kanssa osittain samoja luokka-, oleskelu- ja käytävätiloja sekä käyttää samaa oppituntien 75 minuutin mitoitusta. Ruokailuvuoron pituus on 35 minuuttia jokaisella kolmella vuositasolla osittain porrastetusti.

A-siivessä on lukion kielten, äidinkielen, psykologian ja kuvataiteen luokat - yhteensä 9 luokkatilaa, jotka tarvitaan myös uuteen A-siiveen. Purettavaan osaan kuuluvat myös erityisopettajan pienryhmätila, kaksi opinto-ohjaajien työhuonetta ja kieltenopettajien työhuone. Vastaavat työhuoneet sekä yksi työhuone tarvitaan vielä lisää opinto-ohjauksen tarpeisiin.

Kaavio 1. Esimerkki Kasavuoren koulukeskuksen A-siiven tilojen käytöstä (opetustunnit viikossa luokittain)

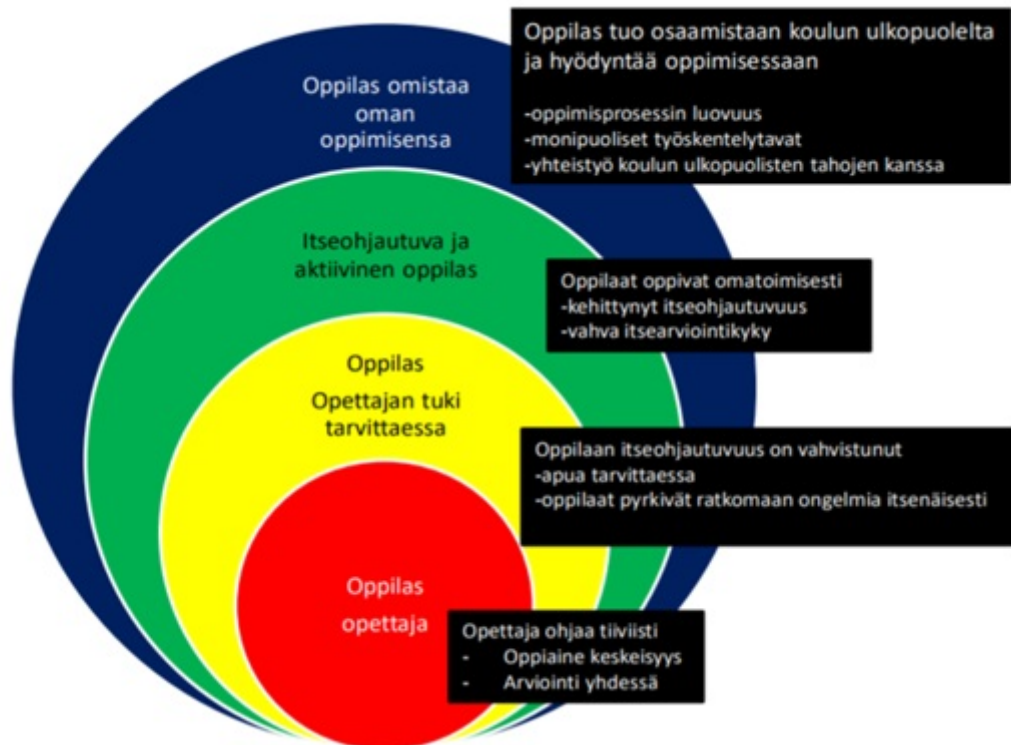

Lukion visio uudesta A-siivestä on, että lukio saa sinne käyttöönsä purkamisessa menetettävät luokka- ja työhuonetilat sekä pystyy siirtämään luonnontieteiden ja taideopetuksen uusiin riittävän suuriin tiloihin. Tavoitteena on, että lukio käyttää A-siiven tiloja, jolloin lukiolaiset saavat omat, yläkoulusta erilliset tilat käyttöönsä - lukuun ottamatta liikuntatiloja, jotka ovat yhteiskäyttöiset.

3 TOIMINTAKULTTUURI

Uusissa ja saneeratuissa tiloissa tilankäyttö on tehokasta ja kestävän kehityksen tavoitteet huomioidaan ennen kaikkea suunnittelu- ja toteutusvaiheessa. Arjen valinnat ja toimintakulttuuri tukevat kestävää kehitystä.

3.1 Pedagogiikka

Kuva 1. Esimerkki luottamuksen kehän toteutumisesta Viherkallion koulussa Espoossa (Mikko Leppänen, Juha Norrena)

Laadukkaiden oppimisen tilojen ytimenä on oppiva yhteisö, jossa opitaan yhdessä ja toinen toiselta. Myös erehdykset ja virheet sallitaan ja niistä keskustellaan. Asioita ja ilmiöitä tutkitaan ja haastetaan. Palautetta annetaan ja sitä kuunnellaan. Toimitaan yhdessä ja ollaan osallisia. Arvostetaan työhön syventymistä, oppimisessa tarvittavaa ponnistelua ja työn loppuunsaattamista. Ammatillaiset ja opiskelijat saavat innostumisen ja onnistumisen kokemuksia. Vahvuuksia hyödynnetään monin tavoin.

Pedagogiikka on myös hyvinvointia ja turvallisuutta rauhallisessa ja hyväksyvässä ilmapiirissä. Se on kiireettömyyttä sekä mielen hyvinvointia. Työ- ja koulupäivä tarjoaa työrauhaa sekä viihtyisän ympäristön työskentelyyn. Yhteisöllinen opiskeluhoito tarjoaa oppijoille ohjausta ja tukea.

Kouluyhteisössä arvostetaan hyviä sosiaalisia suhteita, hyväntahtoisuutta ja ystävällisyyttä. Pulmiin ja häiriötilanteisiin puututaan, opiskelijoista ja henkilökunnasta välitetään. Yhteistyötä tehdään hyvässä vuorovaikutuksessa koulun sisällä ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Toiminta on tasa-arvoista ja yhdenvertaista ja siinä huomioidaan niin yksilön kuin yhteisön

tarpeet. Toiminta ja päivän rakenne mahdollistavat kuulluksi tulemisen ja oikeudenmukaisuuden kokemukset.

Kouluyhteisö tarjoaa monipuolista toimintaa ja työskentelyä suunnitelmallisesti eri työtapoja ja oppimisympäristöjä hyödyntäen. Oppiminen sisältää myös projektimaista työskentelyä sekä kokonaisuuksien opiskelua, jota nykyaikainen tieto- ja viestintäteknologia tukee. Oppiminen ja opettaminen hyödyntävät moniaistisuutta ja monikanavaisuutta. Koulurakennus ja sen ympäristö nähdään yhtenä oppimisympäristönä, oppimista tapahtuu myös ulkona luokkahuoneesta (ks. kuva 1). Tilat tarjoavat toimintamahdollisuuksia erikikäisille ja erilaisille oppijoille mahdollistaen luovaa työskentelyä, liikkumista, elämyksiä ja kokeiluja.

Uudet ja saneeratut tilat mahdollistavat oppiainerajat ylittävän yhteistyön. Esimerkiksi eräänä tilaratkaisuna voi olla taidetiede-klusteri – osaamiskeskittymä eli tila, jossa tieteen ja taiteen opetus kohtaavat ja/tai vuorottelevat. Tilojen tulee mahdollistaa myös oppilaitosrajat ylittävää yhteistyötä kuten perusopetuksen ja lukion välistä yhteistyötä sekä kuvataidekoulun ja musiikkiopiston toimintaa. Samalla eri oppilaitosten toiminta avaa ovia yhteisille kursseille tulevaisuudessa.

3.2 Tilatehokkuus

Nykytilanteessa yläkoulu ja lukio käyttävät A-siiven tiloja yhdessä. Tavoitteena on, että uusien ja saneerattujen tilojen myötä lukiolla on oma osa koulurakennuksesta.

Kouluaikana tilat ovat tehokkaassa käytössä. Tilatehokkuutta saadaan lisättyä, kun iltakäyttäjiä on enemmän. Varsinkin uusien tilojen suunnittelussa huomioidaan kouluajan ulkopuolisen ajan käyttötarpeet, jotta tilat saadaan mahdollisimman tehokkaaseen ilta- ja viikonloppukäyttöön. Tilojen yhteiskäyttöä suunniteltaessa on tärkeää huomioida, että rakennuksessa on myös oppilaitosten yksityisiä tiloja. Tilahierarkia (julkinen - puolijulkinen - puoliyksityinen – yksityinen) tukee tilojen tyypittelyä sekä ohjaa talon toimintaa ja siellä kulkemista ja toimimista. Uusissa ja saneerattavissa tiloissa tämä tulee huomioida esimerkiksi lukitusten ja kulkureittien suunnittelussa.

Tavoitteena on, että rakennetaan muunneltavissa olevia monitoimisia tiloja, joita esimerkiksi voidaan yhdistää suuremmaksi tilaksi ylioppilaskirjoitusten aikaan sekä yhteisopettajuuden mahdollistamiseksi.

3.3 Kestävä kehitys

Toimintakulttuuri tukee kestävän elämäntavan välttämättömyyttä. Se on vastuullista suhtautumista ympäristöön arjen valinnoissa. Oppilaat ja opiskelijat ovat aktiivisesti mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa kestävää arkea. Oppiminen antaa osaamisperustaa ekososiaaliselle sivistykselle ja luo samalla toivoa hyvästä tulevaisuudesta. Kestävien elämäntapojen oppiminen tarjoaa realistisen ja käytännöllisen asenteen hyvän tulevaisuuden edellytyksiin. Toiminta kohtaa avoimesti ja uteliaasti maailman moninaisuuden.

Kestävä kehitys otetaan huomioon uusien ja saneerattavien tilojen energiaratkaisuissa. Toiveena on energiatehokas ja mahdollisimman paljon uusiutuvan energian, kuten aurinkopaneelien ja maalämpöön, käyttöön pohjautuva rakennus. Aurinkopaneelit ja

maalämpö voivat toimia myös opetuksen ja ympäristökasvatuksen tavoitteiden tukena. Kiinteistön materiaalivalinnat pohjautuvat hiilineutraaliuden ja kiertotalouden periaatteisiin. Myös ensikertaiskalustamisessa huomioidaan samat periaatteet. On syytä tarkastella myös vaihtoehtoisia kalusteratkaisuja, joissa kalusteiden poisto käyttöään jälkeen jatkuu kiertotalouden mukaisesti.

Tällä hetkellä Kasavuoren koulukeskuksessa noudatetaan perusopetuksen ja lukion yhteistä päästövähennyssuunnitelmaa. Molempien koulujen opetussuunnitelmissa sekä lukuvuosisuunnitelmissa on vahva kestävän kehityksen lataus. Lukion bisneslinjan opetussuunnitelma perustuu kestävän liiketalouden ajatukseen, mikä tulee esille kaikessa opetuksessa.

Kestävä kehitys on tärkeä tuoda näkyväksi myös tilojen yleisilmeessä kuten jätejakeiden lajittelumahdollisuutena, uusiutuvan energian tuotannon ja sähkönkulutuksen näkymisenä aulassa olevilla näytöillä, kierrätettyjen materiaalien käytöllä sekä materiaalivalinnoilla.

4 Tilaratkaisut

Oppimisympäristöllä tarkoitetaan sekä fyysisiä tiloja ja paikkoja että sosiaalisia yhteisöjä ja toimintakäytäntöjä, joissa opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Oppimisympäristöön kuuluvat myös opiskelussa käytettävät välineet ja materiaalit. Näiden lisäksi tilaratkaisuissa on huomioitava opetusteknologiset ratkaisut.

4.1 Oppimisen iloa tukeva oppimisympäristö

Laaja-alainen osaaminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet ovat tuoneet kouluihin vahvemmin pari- ja tiimiolettajuuden kulttuurin sekä oppijan aiempaa aktiivisemmän roolin. Yhteistyöhön luottavassa, inklusiivisessa koulukulttuurissa koulutilojen ja kalustuksen tulee olla helposti järjestettävissä uudelleen ryhmän ja tehtävän vaatimusten mukaan. Parhaimmillaan suunnittelussa huomioitu monitila-ajattelu tarjoaa tilat niin perusopetukselle kuin lukiolle. Erilaisten koulun tilojen käyttäjien tarpeiden ja käyttäjäkokemusten huomioiminen tuottaa parhaimman lopputuloksen: tilojen suunnittelu tapahtuu pedagogiikka edellä.

Opettajien ja opiskelijaryhmien yhteistyö edellyttää tiloja, joissa mahdollistuvat vuorovaikutus, opiskelijan aktiivinen rooli opiskelussa sekä opetusteknologian käyttö. Oppiaineklustereilla pyritään siihen, että toisiaan tukevat tilat ja toiminnot ovat lähellä toisiaan. Tarvittaessa opiskelijalle halutaan tarjota häiriötön mahdollisuus opiskeluun opettajan läheisyydessä.

Tilat ovat muunneltavia, jolloin sama tila toimii päivän eri aikoina oppimisen monipuolisena tilana, neuvottelutilana ja henkilökunnan työtilana. Tilat voidaan jakaa eri oppimisen tiloiksi esimerkiksi seuraavanlaisesti: kognitiivisen oppimisen, sosiaalisen oppimisen, tekemällä oppimisen ja vetäytymisen tilat sekä taide- ja tiedekeskittymä.

Tilaratkaisuja on pohdittu toiminnasta ja käyttäjien tarpeista lähtien, mutta kuitenkin ympäröivä yhteisö huomioiden. Teknologia ja digitalisaatio on huomioitu alusta lähtien ja ne

muun muassa tukevat tilahierarkiaa yksityisistä tiloista julkisiin tiloihin, helpottavat käyttäjien toimintaa ja varmistavat toiminnan turvallisuutta.

Opiskelijoiden laajentunut vastuu omasta oppimisestaan laajentaa myös oppimisympäristöä luokkahuoneesta käytäville, talon muihin tiloihin sekä lähiympäristöön. Lähiympäristön tarjoamien autenttisten oppimisympäristöjen käyttäminen vahvistaa oppimisen iloa. Kalustuksessa tulee huomioida monenlainen käyttö ja vaihtuvat opiskelijaryhmät myös luokkahuoneiden ulkopuolisissa tiloissa.

Uudet ja saneerattavat tilat toteutetaan 2020-luvulla, mutta ne tulevat olemaan käytössä vuosikymmenien ajan. Siksi onkin tärkeää miettiä jo tässä vaiheessa joustavia ja älykkäitä tilaratkaisuja tulevaisuutta silmällä pitäen. Tarvitaan joustavia tilaratkaisuja sekä lyhyelle että pidemmälle aikavälille. Tilaratkaisujen muutostarve voi riippua oppilasmäärästä sekä oppiaineesta ja oppitunnista. Joustavuutta voidaan toteuttaa kalusteiden, siirreltävien seinien tai muiden ratkaisujen kautta. Tarvitaan erilaisia, avautuvia ja avattavia, muunneltavia tiloja, jotka huomioivat erilaisten oppijoiden tarpeet - myös tarpeen rauhoittumiselle. Yritetään välttää käytävämäisiä tiloja.

Akustisesti toimivat, virikkeelliset ja toiminnan kannalta tarkoituksenmukaiset tilat luovat edellytyksiä suotuisalle oppimisympäristölle, jossa on huomioitu sekä hyvinvointi että turvallisuus. Nykyaikainen oppiminen ja opettaminen ovat lisänneet koulutilojen melutasoa, joten suunnittelussa tulee huomioida riittävä akustiikka. Hyvällä akustiikalla on positiivinen vaikutus koulumenestykseen ja stressitason vähentämiseen. Lattiamateriaali voi monessa tilassa olla tekstiilimatto, joka akustisesti toimivana ratkaisuna luo viihtyvyyttä. Rakennuksessa liikkumista ja hahmottamista tukevat merkinnät ja pintojen erilaiset väritykset vaikuttavat samalla viihtyvyyteen. Tekstiilimaton värityksellä voidaan jakaa talon toimintoja myös erilaisiksi oppimisen tiloiksi. Erilaiset värit rauhoittavat, lisäävät kiinnostusta ja vaikuttavat tiloihin yhdistettäviin tunteisiin.

Luokkahuoneiden ja tilojen oikeanlainen ja riittävä valaistus on tärkeää. Hämärä valaistus tarvittaessa rauhoittaa oppimistilannetta, kun taas kirkas valaistus ylläpitää aktiivisuutta ja tehostaa oppimista. Valaistuksen tulee olla säädeltävissä erilaisten opetusmenetelmien tarpeisiin (intensiteetti, monipuolisuus, valonlähde). Erityisesti taide- ja käsityöaineissa, joissa työskennellään värien ja värisommitteluiden parissa, luonnonvalolla on suuri merkitys. Valaistussuunnittelussa huomioidaan myös koulun ulkopuolisen ajan käyttötarpeet.

4.2 Opetusteknologia ja muut teknologiset ratkaisut

Teknologian käyttö on luonnollinen osa opetusta. Siksi teknologian pitää olla helppokäyttöistä ja helposti saatavilla olevaa kaikissa opetustiloissa.

Uusissa ja saneerattavissa tiloissa on langaton opetustekniikka, joka on mitoitettu siten, että kaikki voivat olla verkossa samanaikaisesti. Kaikissa opetustiloissa on yhtenäiset teknologiset ratkaisut, jotta opettajat ja opiskelijat pystyvät siirtymään vaivattomasti tilasta toiseen. Tiloissa on oltava käyttäjäystävällinen ja nykyaikainen esitystekniikka.

Monitoimitila mahdollistaa nykyteknologian ja tulevaisuuden opetusvirtausten käytön kuten virtuaalitodellisuuden (VR) ja pelillistämisen. Tilassa voidaan hyödyntää STEAM-pedagogiikkaa (science, technology, engineering, art, math), jossa käytetään tekniikkaa, luonnontieteitä ja taidetta lähestymistapoina oppilaiden itseohjautuvuuden,

vuorovaikutustaitojen ja kriittisen ajattelun opettamisessa. Tiloissa on ”maker-space” tai pop up –toimintaa, joka houkuttelee eri-ikäisiä oppijoita. Pop up -tilassa on esimerkiksi mahdollisuus kirjastokortin tekoon, hyvinvointimittauksiin, striimaukseen ja 3D-tulostukseen.

Opetusteknologian lisäksi on pohdittava muita rakennuksen teknologisia ratkaisuja kuten keskitettyä viestintäteknikkaa (keskusradio). Turvallisuussyistä on tärkeää, että keskusradio tavoittaa koko rakennuksen, ja tarvittaessa kuulutuksia voi kohdentaa myös lohkoittain osalle rakennusta.

4.3 Tulevaisuuden toiminnan ja tilojen kuvaus

Tässä luvussa luodaan katsaus perusopetuksen ja lukion tulevaisuuden toimintaan ja mahdollisiin tilaratkaisuihin huomioiden tilojen yhteiskäyttöisyys.

4.3.1 Toiminnallisuus yhteiskäytöissä tiloissa

Perusopetuksen ja lukion yhteiset tilat ovat ruokala/ravintola, kirjasto, monitoimitila, liikuntasalit ja piha.

Yhteensä koulussa on noin 780 oppilasta sekä henkilökunta ruokailemassa päivittäin. Sen lisäksi, että tila toimii päivisin ruokalana oppilaille, opiskelijoille ja henkilökunnalle, tilaa voi käyttää erilaisiin tapahtumiin ja esityksiin. Tällöin on huomioitava teknologiset ratkaisut. Ihannetilanteessa on mahdollista rajata osa ruokasalista yksityisiksi työtiloiksi.

Kirjaston suunnittelussa huomioidaan kehittyvän koulukirjastotoiminnan tarpeet ja yhteistyö kaupungin kirjaston kanssa. Kirjasto on myös opiskelu- ja välitunti-tila kaikille oppilaille ja opiskelijoille. Kirjaston yhteydessä oleva monitoimitila on tarkemmin kuvattu luvussa 4.2.

Liikuntatilat ovat jatkossakin nykyisillä paikoillaan. Liikuntatiloja käyttävät urheiluseurat tarvitsevat heille osoitettuja varastotiloja.

Piha-alueen suunnittelussa huomioidaan välitunti- ja koululiikunnan tarpeet.

Tilojen suunnittelussa ja toteutuksessa tulee muistaa, että niissä järjestetään kerhotoimintaa myös ala- ja yläkouluikäisille.

Musiikkiopisto ja kuvataidekoulu voivat hyödyntää Kasavuoren koulukeskuksen musiikin ja kuvataiteen luokkia vapaina aikoina. Kuvataidekoulun käytössä on huomioitava myös varastotilojen riittävyys. Tilatehokkuus on huomattava, jos koulut käyttävät uuden siiven tiloja päivisin ja musiikkiopisto ja kuvataidekoulu iltaisin. Synergiaa koulujen sekä musiikkiopiston ja kuvataidekoulun välillä on paljon, koska oppilaitoksilla on pääosin samat oppilaat. Musiikkiopistolta ja kuvataidekoululta on esitetty, että heidän käyttämänsä rakennukset ovat liian pienet. Koska Kasavuoren koulukeskuksessa on runsaasti tilaa iltaisin, molemmat oppilaitokset saisivat kaipaamaansa tilaa. Tässä on oiva tilaisuus tehdä yhteistyötä koulujen ja kuvataidekoulun sekä musiikkiopiston välillä. Tämä voi mahdollistaa esimerkiksi lasten harrastusten löytymisen samasta rakennuksesta, missä he käyvät koulua.

4.3.2 Toiminnallisuus tulevissa yläkoulun tiloissa

Uuden A-siiven rakentaminen antaa mahdollisuuden lukio-opetuksen siirtymiselle pääosin A-siipeen ja perusopetuksen opetuksen siirtymiselle kotitalouden opetusta lukuun ottamatta pääosin koulukeskuksen B-, C ja D-siipiin. Tämä lisää kouluyhteisön turvallisuutta ja vähentää tilanahtautta sekä mahdollistaa perusopetuksen ja lukion omien toimintakulttuurien vahvistamisen.

Lukiolta vapautuu C-siivestä biologian/maantieteen luokkatila, kemian luokkatila ja näitä yhdistävä laboratoriotila, fysiikan luokkatila sekä fysiikan varasto.

Fysiikan luokka jaetaan kahteen pienempään tilaan: luokkatilaan ja rauhallisen työskentelyn mahdollistavaan jakotilaan, jonne erityisopetuksen pienryhmä siirtyy. Biologian luokkaan rakennetaan jakotila, jonne erityisopetuksen toinen pienryhmä siirtyy sinne.

Erityisopetuksen pienryhmien käyttämistä tiloista saadaan muokattua kaksi oppilaanohjaajan työtilaa, yksi erityisopetuksen työtila sekä suomi toisena kielenä -opetuksen pienryhmätila.

Kemian luokka ja biologian laboratoriotila pysyvät nykyisellään. Tämä vastaa oppilasmäärän kasvun tuomaan kemian ja fysiikan opetuksen lisätilarpeeseen ja mahdollistaa eriyttämistilaa LUMA-opetukseen.

Fysiikan varasto muokataan erityisopetuksen pienryhmätilaksi tai suomi toisena kielenä -opetuksen pienryhmätilaksi tai opettajien työtilaksi.

D-siivestä lukiolta vapautuu viisi perusvarusteltua luokkatilaa. Niillä korvataan A-siiven neljä perusopetuksen luokkatilaa ja saadaan tarvittua lisätilaa erityisopetukseen ja suomi toisena kielenä -opetukseen.

D-siiven luokkatilat ovat avaria ja suurine ikkunoineen valoisia oppimistiloja. Tilat soveltuvat hyvin oppiaineissa tapahtuvaan ja oppiaineita yhdisteleeseen luovaan työskentelyyn. Tiloista on rauhoittava metsäinen näkymä ulos, mikä tukee Kauniaisten perusopetuksessa painopistealueena olevaa hyvinvointi- ja tunnetaitojen opetusta.

Uusien kotitalousluokkien suunnittelussa huomioidaan muunneltavuus niin kotitalouden kuin muiden oppiaineiden opettamisen näkökulmasta. Luokissa on erilliset lasiseinäiset kabinetit ruokailulle. Näitä voidaan hyödyntää myös muiden oppiaineiden opiskelussa.

Lukion GraniWorksin käytössä ollut tila tulee yläkoulun oppilasparlamentin käyttöön.

4.3.3 Toiminnallisuus tulevissa lukion tiloissa

Uusi A-siipi mahdollistaa oppiainerajat ylittävän yhteistyön. Siiven taidetiedeklusteri – osaamiskeskittymä ja tila, jossa tieteen ja taiteen opetus kohtaavat – tukee Kauniaisten lukion profiloitumismahdollisuuksia. Tilaratkaisu pohjautuu STEAM-pedagogiikkaan (science, technology, engineering, art, math), jonka ilmiökeskeisen lähestymistavan kautta pyritään muun muassa lisäämään luonnontieteiden ja matematiikan opiskelun kiinnostavuutta.

Lukion luonnontieteiden opetus siirtyy uuteen siipeen, jonne rakennetaan kemian ja fysiikan laboratoriotilat sekä niiden tarvitsema varastotila. Tiloissa tulee olla riittävästi lukittavia kaappeja, joista kunkin aineenopettajan tarvitsemat välineet saadaan kuitenkin helposti esille. Lukion biologian opetukselle on hyödyllistä, jos se voidaan myös sijoittaa samaan luonnontiedeklusteriin. Silloin biologian luokka rakennetaan siten, että siinä on tilaa ja infrastruktuuri myös laborointeja ajatellen.

Lukion kuvataiteen ja musiikin opetuksen on tarkoitus siirtyä A-siipeen. Kuvataide- ja musiikkiluokan on syytä olla selvästi nykyistä tilavampia, jotta niihin mahtuu työskentelemään jopa 36 opiskelijaa kerrallaan. Mikäli A-siivestä löytyy yhteiset kuvataide- ja musiikkiluokat lukion, kuvataidekoulun ja musiikkiopiston käyttöön, on mahdollista lisätä tilojen yhteiskäyttöä ja oppilaitosrajat ylittävää yhteistyötä esimerkiksi yhteisten taidenäyttelyiden kautta. Yhteisten kuvataide- ja musiikkitulojen käyttö edellyttää käyttäjien erillisiä varastotiloja opetusmateriaaleille ja oppilastoille. Musiikkiluokan varastotila on hyödynnettävissä myös harjoittelutilana.

Lukion ryhmäkoko saattaa kasvaa 36 opiskelijaan, joten tilojen mitoitus menee sen mukaisesti. Suunnittelussa huomioidaan myös lukion liiketalouspainotuksen ja bisneslinjan erityistarpeet, esimerkiksi esiintymistila, joka voi olla osa monitoimitilaa. Monitoimitila mahdollistaa myös tulevaisuuden opetusteknologian käytön ja siellä on esimerkiksi mahdollisuus verkkokurssien (live)striimaukseen.

Ylioppilaskirjoitukset on merkittävä osa lukion toimintaa ja siihen vaaditaan soveltuvat muunneltavat luokkatilat. Lukion kurssien joustavaa suorittamista edistää ”tenttikioski”, eli rauhallinen elektronisesti valvottu tila, jossa opiskelija voi käydä omatoimisesti, itselleen sopivaan aikaan suorittamassa kokeen/tentin.

Oleskelutilat ovat keskeinen asia tilasuunnittelussa muodostaen rakennuksen sielun. Tilojen tulee olla riittävän väljät ja viihtyisivät, ja niiden on mahdollistettava itsenäinen opiskelu.

Opiskelijakunnan ja GraniWorksin toiminnan tarpeet on myös huomioitava tilojen suunnittelussa (1 tila).

A-siivessä tulee olla työtilat opinto-ohjaajille (3 tilaa) ja erityisopettajalle (1 tila). Erityisopettajan tilaa käytetään myös pienryhmätilana.

4.4 Tilojen hallinnointi ja työtilat

Koulukeskus tarvitsee toimiakseen avointa toimintakulttuuria tilaa käyttävien eri toimijoiden välillä, kuten tähänkin asti. On pidettävä säännöllisiä yhteistyötapaamisia, joissa keskustellaan yhteisistä tapahtumista ja rakennuksen käytöstä.

Rehtoreiden ja sihteerien työtilat sijaitsevat jatkossakin nykyisillä paikoillaan. Hallintotilojen talotekniikan ajanmukaistaminen on meneillään.

Kasavuoren koulukeskuksessa on yläkoulun, lukion ja LUVNin työntekijöiden yhteinen opettajainhuone ja taukotila. Erityisopettajien, oppilaanohjaajien ja S2-opettajien tilatarpeet on kuvattu koulujen toiminnallisuutta kuvaavissa luvuissa.

Rakennuksessa on mahdollisuuksia erityyppisiin työtiloihin, joissa opettajat voivat valmistella oppituntejaan päivän aikana. Jokaiselle löytyy yhteiskäytössä oleva työpiste sekä henkilökohtainen materiaalikaappi.

Yläkoulun ja lukion yhteiset opiskeluhuollon palvelut ja työtilat sijaitsevat A-siivessä. Niiden tulee sijaita helposti saavutettavien kulkuväylien päässä myös yläkoulun oppilaille, esimerkiksi siten, että kulku tapahtuu ulkokautta. Opiskeluhuollolle tarvitaan neljä työtilaa. Lisäksi tarvitaan opiskelijoiden lepohuone, jota voidaan tarvittaessa käyttää myös opiskeluhuollon tarpeisiin.

Paloturvallisia arkistotiloja tarvitaan kaikkiaan kolme koko koulukeskuksessa. Näistä kaksi sijaitsee nykyisissä hallintotiloissa ja yksi sijaitsee purettavassa A-siivestä, joten sille on varattava tila uusista tiloista.

Laitoshuoltajien sosiaalitilat sijaitsevat purettavalla alueella, joten myös niille tarvitaan korvaavat tilat.

5 TILOJEN KÄYTTÄJIEN OSALLISTAMINEN

Hankkeen edetessä tilojen käyttäjiä tullaan tiiviimmin osallistamaan suunnittelun eri vaiheissa. On tärkeää, että suunnittelussa kuullaan lasten ja nuorten sekä koulun henkilöstön toiveita ja näkemyksiä siitä, mitä uusilta oppimisen tiloilta kaivataan.

Tulevaisuuden tarinat

Pedagogisen suunnitelman laadinnan yhteydessä vuonna 2021 yläkoulun oppilaita ja lukion opiskelijoita osallistettiin pyytämällä heitä kirjoittamaan tarinoita unelmien koulutiloista.

Seuraavissa lainauksia nuorten ajatuksista, miltä Kasavuoren koulukeskuksen toiminta voisi näyttää vuonna 2036.

Kasavuoren yläkoululaiset v. 2036, “Unelmien koulupäivä”

“Aamulla astun koulun lasisista liukuovista sisään. Olen hieman myöhässä, joten käyttävät ovat melko tyhjiä. Kuljen käytävällä luokkaani kohti ja kuulen käytävän muista luokista oppilaiden ja opettajien puheensorinaa. Vilkaisen nopeasti infotaulua, jotta näkisin ruokalistan. Tänään ruokana on tortilloja. Vihdoin pääsin oman luokkani ovelle ja katson samalla puhelimestani kelloa. Olen seitsemän minuuttia myöhässä, joten avatessani oven ja astuessani sisälle pahoittelen myöhästymistä opettajalle.

Opettaja ohjaa minut hymyillen säkkituolille istumaan ja tervehdin ystäviäni. Ensimmäinen tunti on äidinkieltä, joten kaivan repustani valmiiksi läppärini ja kirjaudun äidinkielen materiaaliin.

Tunti etenee hitaasti ja yritän kuluttaa aikaani tarkastelemalla luokkahuonetta. Tämä luokka on yksi minun lempiluokista meidän koulussa. Se on maalattu viidakkoteemaan. Seinillä on hienoja kukkia ja puita ja katossa olevat putket ovat tehty näyttämään käärmeiltä. Seinillä näkyy apinoita, seepralauma ja muita viidakon eläimiä. Lattia on kokonaan jokea ja säkkituolit ovat kiviä purosissa. Mielestäni on hauskaa, kun nykyään koulussa ei ole enää ollenkaan oppikirjoja. Kaikki tehdään läppäreillä tai ”pädeillä”.

Vihdoin välitunti alkoi ja suuntasin heti ystäväni kanssa pihalle keinuihin.

Välitunnin jälkeen menin liikuntatunnille ja sen jälkeen ruokalaan. Kun saavuin ruokalaan, menin ystäväni kanssa linjastojonoon. Pyysin kokilta haluamani täytteet tortillaan ja suuntasin sohva paikalle ystäväni kanssa syömään. Ruokala on iso lasikattoinen tila missä on paljon sohvia, nojatuoleja, säkkituoleja ja ihan tavallisia tuoleja ja pöytiä. Ruokalassa on aina hyvää musiikkia ja oppilaat saavan myös itse toivoa musiikin. Pidän koulustamme paljon.”

“Koulu alkaa 9.45. Koulun pihalle tullessa siellä on keinuja ja muita telineitä. Koulun pihoilla olisi paljon metsää. Toivoisimme että käyttävät olisi isommat, eloisammat. Ja toivoisimme parempaa ruokaa esim. pizzaa, hampurilaiset, sushia ja jälkiruokia. Olisi kiva, jos luokissa olisi kasveja ja tauluja. Luokissa ja käytävillä olisi sohvia. Luokkahuoneet olisi värikkäämmät ja valoisammat (esim. enemmän ikkunoita yms.). Toivoisimme ohjattua toimintaa välkillä.”

“Avaan koulun oven ja astun sisään. Näen paljon isoja hienoja itse rakennettuja tietokoneita. Koulurakennus on hillittömän kokoinen, kun kouluun menee sisään, näkee pimeän käytävän jossa ei ole valoja. Ensimmäisenä tuntina on kotitalouden tunti, joka on hienossa luokassa,

jossa on kaikki hienot vekottimet. Opiskelu välineinä käytämme sauvasekoitinta. Kotitalouden tunnilla leivomme mokkapaloja, jotka maistuvat herkullisilta. Välitunnilla katsomme puhelimia ja löhöilemme tuoksuvilla hieronta tuoleilla. Ruokala on upea juuri remontoitu, siellä on kaikki uusimmat pöydät ja aidot nahkatuolit. Ruokana hampurilaisia, joissa on tupla juustot.”

“Tommy kävelee kouluun, hänen koulupäivä alkaa kymmeneltä aamulla. Tommy menee koulun sisälle ja näkee koulun aulassa säkkituoleja joissa oppilaat katsovat televisiota ennen tunnin alkua. Tommy etsii kaveriporukkinsa ja löytää heidät kirjastosta. Kirjasto on jaettu kahteen osaan, vasen puoli on täynnä kirjoja ja sohvia joissa oppilaat voivat lukea. Oikealla puolella kirjastoa on tietokoneita ja pöytiä joissa oppilaat voivat opiskella. Tommyn kaverit Toby ja Mark istuvat sohvilla lukemassa historian kirjoja. He kuulevat kellon soivan ja lähtevät ensimmäiselle oppitunnille. Ensimmäinen oppitunti on englanti, joka sijaitsee A-käytävällä. Käytävän seinät ovat koristeltu erilaisilla kuvilla ja mahtavilla taideteoksilla. He löytävät englannin luokan, jonka oveen on liimattu englannin lippuja ja kuvia Englannista. Luokan sisällä on värikkäät led-valot, luokassa voi istua sohvalla tai muutamien pöytien ääressä. Luokan nurkassa on myös läppäreitä joilla oppilaat tekevät tehtävänsä. Pojat ottavat läppärinsä ja jatkavat viime englannin tunnin tehtäviä samalla, kun opetta Dave tulee luokkaan ja antaa tarkemmat ohjeet tunnille. Tunnin jälkeen kukaan ei saanut läksyä niin kuin yleensä. Oppilailla on 15-min välitunti ennen seuraavaa tuntia, pojat menevät välitunnilla pihalle. Pihalla on keinuja, tuoleja ja pöytiä joissa oppilaat voivat oleskella. Pojat päättävät mennessä hakemaan välitunti varastosta koripallon ja menevät koripallokentälle pelaamaan koripalloa. Välitunnin loputtua kellot soivat ja lähtevät seuraavalle tunnille.”

“Unelmien koulupäivään kuuluisi mukavat opiskelutilat, joiden sisustus ei olisi liian modernia, valoa olisi tarpeeksi ja tiloissa olisi jonkinlainen selvä ilmaus siitä, että jokainen on tervetullut omana itsenään. (Esim. lgbtq+ positiivisia tarroja tms.)

Sisustus olisi mukavaa ja värit olisivat neutraaleja ja maanläheisiä, mutta eivät pelkästään valkoista ja vihreää. Tuolit olisivat säädettäviä, pyörällisiä ja pehmustettuja. Luokissa voisi myös olla kenkä vapaita nurkkauksia joissa olisi esim. sohvia/nojatuoleja ja mattoja tai jotain vastaavaa. Olisi myös mukavaa, jos luokissa olisi lämpimämpi.

Ruokala voisi olla vähemmän kolkko ja valaistus saisi olla kutsuvampi. Pöydät ja tuolit voisivat myös olla mukavampia ja ne saisi sijoittaa ruokalaan eri tavalla.

Välituntitilat olisivat kutsuvampia ja kasuaaleja, ulkona olisi enemmän kasveja ja katostilaa. Sisällä olevat oleskelutilat voisivat sisältää vaikka mahdollisuuden ladata puhelinta/läppäriä jne. Olisi myös kiva, jos välipala-automaatit toimisivat, ja kahvikoneessa olisi kuppeja valmiina.”

”Kun kävelen kauniista ovista sisään, näen avaraa ja valoisaa tilaa, joka on värikäs ja moderni. Ilma tuoksuu puhtaalle ja raikkaalle. Jokaisessa luokassa ja viihtyisillä käytävillä on hyvä ilmasto. Koulussa on paljon ikkunoita ja luonnonvaloa, ympärillä näkyy sohvitilaa ja huonekasveja. Taustalla kuuluu hiljaista puheensorinaa ja rauhallista musiikkia. Unelmien koulutilat ovat rauhaisia, kotoisia, monikäyttöisiä ja mukavia. Koulusta löytyy kirjasto ja luokissa on mukavia, sekä ergonomisia sohvia/istuinta. Luokissa on hyvä valaistus, keltaisten valojen sijasta kirkkaan valkoisia lamppeja. Luokkien kalusteet ovat moderneja ja mukavia, sekä ikkunoista näkee hyvin ulos. Oppituntien välissä aikaa voi viettää taukokuoneissa,

kirjastossa, liikuntasalissa tai mukavilla sohvilla, jotka sijaitsevat käytävillä. Ruokala on iso: sieltä löytyy pari isoa pöytää, sekä pienempiä pöytiä, tuolit ovat mukavia linjasto on suuri. Ruokalassa mahtuu kaikki hyvin syömään ja ruokalan lasikatto säilyisi. Ruokalan lähellä on myös välipalamyynti piste. Koulussa on otettu huomioon ympäristö ja ekologisuus pulloautomaateilla, kierrätyspisteillä. Koulun rakentamisessa on käytetty mahdollisimman paljon kierrätysmateriaaleja. Koulun katolla on aurinkopaneeleja, joista saadaan ainakin osa koulun sähköstä. Unelmien kotitalousluokka on moderni, suuri, käytännöllinen ja valoisa, sekä hyvät kodinkoneet. Huonekalut ovat ajattomia ja pelkistettyjä. Kodinkoneet ovat toimivia moderneja. Kodinkoneille on lasitetut kaapit jokaisessa keittiössä.”

(Kirjoittajina Kasavuoren koulun yläkoululaisia)

Kauniaisten lukion opiskelijat v. 2036

”Oli vuosi 2036. Saavuin uuteen kouluuni sähköpyörälläni. Koulurakennus hohti aamuauringon valossa ja koulusta välittyi häikäisevä kuva. Vaikka rakennus olikin näyttävä ja moderni, oli sen ympärillä runsaasti luontoa, mikä rauhoitti ensimmäiseen koulupäivään liittyvää jännitystäni. Koulun sisäpihalla seinään oli suunnattu videotykki, joka heijasti kuvaa, jossa luki ‘tervetuloa Kauniaisten lukioon 2036’.

Tutorit ohjasivat minut kotiluokkaani. Luokan seinät olivat täynnä erilaista taidetta - julisteita, graffiteja ja tauluja. Luokassa oli myös jonkin verran kasveja ja kukkia, mikä antoi luokalle kotoisan tunnelman. Olin jo valmiina istumaan paikalleni, kun uusi ryhmänohjaajani ilmoitti, että suoritamme pienen alkujumpan. Kuulemma kaikki Granin lukion oppitunnit alkavat pienellä jumpalla, jotta oppilaat heräisivät ja olisivat valppaampia tunneilla.

Jumpan jälkeen menin istumaan paikalleni. Päätin kuitenkin olla istumatta, sillä Granissa jokaisen pöydän voi nostaa seisomapöydäksi ja jumpan jälkeen minun teki mieli seistä. Olin jo valmiina katselemaan pitkää, tylsää diaesitystä, joita oli koko ajan yläkoulussa. Yllätyksekseni diaesityksen sijaan ryhmänohjaajani käski kaikkia laittamaan VR-lasit päähän. Ryhmänohjaajani esitteli kaikki koulun tilat VR-lasien avulla ja samalla selosti pitkään koulun säännöistä ja tavoista. Esitys oli kiintoisa ja informatiivinen.

Kun VR-esitys oli ohi, opettaja vielä selosti vähän tulevista kursseista ja yo-kokeista. Lähes kaikki tieto oli jo minulle ennestään tuttua, minkä takia tylsistyin ja aloin pelata läppärilläni. Ryhmänohjaajani kuitenkin melkein heti huomautti minulle pelaamisesta, ja käski minun keskittymään opetukseen. Tämä yllätti minut. Miten hän tiesi, että pelaan? Kysyin häneltä ja hän vastasi: ”Kaikissa luokissa on takaseinässä kamera, joka välittää kuvaa näytölleni. Näen sen avulla, jos pelaatte tai teette jotain ylimääräistä.” Olin tästä harmissani, mutta ymmärsin miksi tällainen käytäntö on olemassa: Kouluun tullaan oppimaan, ei pelaamaan.

Lopulta menimme syömään. Matkalla ruokalaan huomasin koulun käytävien olevan täynnä ihmisiä syömässä. Se ällistyi minut. Eikö Granissa tarvitse syödä ruokalassa? Ryhmänohjaajani alkoi sattumalta heti selostamaan, kuinka Granissa syöminen on vapaampaa - ruokalaan ei tarvitse jäädä syömään, vaan ruoan saa ottaa minne tahansa koulun sisällä.

Kuulemma kouluun on tullut juuri pari vuotta sitten uusia älykkäitä siivousrobotteja, jotka huomaavat pienimmänkin hiekanjyvän ja pystyvät siivoamaan ruokailijoiden jäljet.

Syötyäni maukkaan lounaan, pääsin vihdoinkin pois koulusta. Vaikka olinkin tullut kouluun skeptisenä ja jännittyneenä lukio-opiskelua kohtaan, nähdessäni kaiken uuden innovatiivisen teknologian ja kodikkaat taidetta ja kasveja täynnä olevat luokat, kuvani lukio-opiskelusta oli täysin muuttunut. En malta odottaa seuraavaa koulupäivää!”

”Kouluun on mukava tulla, kun tietää että siellä on turvassa. Rauhallisessa ja innostavassa työympäristössä jaksaa opiskella ja opiskelu ei tunnu työltä vaan itsensä kehittämiseltä. Koulun uudenlaiset opetustilat on suunniteltu oppimisen iloa varten. Luokkahuoneet ovat pirteän värisiä ja kotoisia, istuimet mukavia ja pehmeitä sekä opetusmahdollisuudet mahtavia. Koulussa on välitunneille hyvät paikat oleskella ja viettää aikaa ystävien kanssa. Rauhallisia nurkkauksia löytyy johon voi omassa porukassa kerääntyä. Suurempiakin hengailualueita löytyy, näillä alueilla on pingispöytiä, pöytäfutis pöytiä sekä paljon sohvia.”

”Ajoin koulun pihaan sähköskootterilla ja jätän sen latautumaan koulun parkkipaikalle päivän ajaksi. Kävelen ensin koulun sisäpihalla sijaitsevan vihreän aukion läpi pääovista sisään ja avaam tablettini nähdäkseeni koulupäivän aikataulun. Ruokalassa on paljon valinnanvaraa ja sopivaa jokaiseen ruokavalioon. Valitsen tänään salaattibaarin, josta kokoan itselleni raikkaan annoksen.”

”Erkki 16v. kävelee ensimmäistä kertaa Kauniaisten lukion pääoville. Erkki saa samalla sekunnilla, kun kävelee sisään ilmoituksen puhelimeensa, missä lukee ” Tervetuloa Kauniaisten lukioon Erkki. Ensimmäinen tuntisi on luokassa 2000Q uudella siivellä”. Samalla Erkin puhelin tärisee uudestaan. Hän on saanut puhelimeensa Google mapsin kaltaisen kartan koulurakennuksesta. Kartan avulla suunnistaminen luokkaan käy nopeasti ja helposti. Ensimmäisellä tunnilla uusille oppilaille kerrotaan koulun säännöistä, tiloista ja ruoasta. Erkki yllättyy, kun saa kuulla, että koulussa on maanantaisin ruokana synteettisesti valmistettua lihaa ja perunoita.”

(Kirjoittajina Kauniaisten lukion abiturientteja 25.8.2021)